

instructies de WA-leden binnen. Er was op dat plein niets belangrijks aan de hand, maar de PO-leden lieten zich de gelegenheid niet ontgaan, 'op hardhandige wijze rustige voorbijgangers' te gelasten, door te lopen. Toen zij in de zaal terugkwamen waar de 'Kameraadschapsavond' gehouden was, ontwikkelde zich tussen enkele gewone leden en een opperhopman van de WA de volgende dialoog:

Gewoon lid I: 'Die snert-WA! Wat heb je er aan? Nu hebben we ze niet meer nodig als die toch niet optreden.'

Gewoon lid II: 'De PO heeft het *alweer* opgeknapt en de WA heeft *alweer* niets gedaan.'

WA-functionaris: 'Wij hebben ons aan de orders gehouden.'

Gewoon lid I: 'Jullie zijn het Leger des Heils en de Duitsers zeggen ons steeds: jullie moeten er op slaan.'

WA-functionaris: 'U luistert naar de verkeerde Duitsers. U moet naar de Duitse autoriteiten luisteren.'

Gewoon lid II: 'De *Beaufragte* heeft mij gezegd: sla er op en jaag de Joden overal uit.'

WA-functionaris: 'Ik weet zeker dat de *Beaufragte* dit niet gezegd heeft. Overigens is ons verboden, iets tegen de Joden te ondernemen. Het moet rustig zijn. Ik heb dit verleden week uit de mond van de algemeen commandant, Zondervan, gehoord.'

Gewone leden I en II: 'Ach Zondervan! Een meestertje in de rechten . . .'¹

*

Onze gegevens over de straatteur zijn onvolledig, maar het verdient de aandacht dat na de Februaristaking althans in sommige WA-formaties gemeend werd dat men hardere middelen moest gebruiken dan tevoren. 'We zijn er steeds op uit', schreef begin maart '41 een Utrechtse WA-man aan zijn dochter in Duitsland, 'om de eerste tik te geven. Waren we vroeger nog zo humaan om eerst op vlezige gedeelten te slaan, tegenwoordig gaat het persé direct op de kop om een gaatje in de schedel te maken.'² Oudere mensen, ook vrouwen, werden niet ontzien. Zo werd eind maart in Maas-tricht een gepensioneerd postambtenaar, oud-reserve-majoor, die met een rood-wit-blauw speldje op rustig in een café zat, door een halfdronken NSB'er die zijn speldje wilde wegrukken, gemolesteerd: de oude man kreeg

¹ Rapport z.d. (kort na 8 juni 1941) aan A. J. Zondervan (a.v., 710). ² Brief, 9 maart 1941, van P. H. H. (Doc I-713, a-1).